

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.225/2023/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2023. november 7.
Az ügy tárgya: emberölés büntette
Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Székesfehérvári Törvényszék, 4.Fk.32/2020/328., ítélet,
tárgyalás, 2022. április 22.
Másodfok: Győri Ítéltábla, Fkf.III.71/2022/20., ítélet,
nyilvános ülés, 2022. november 8.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt
Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Székesfehérvári Törvényszék 4.Fk.32/2020/328. számú és a Győri Ítéltábla Fkf.III.71/2022/20. számú ítéletét I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Székesfehérvári Törvényszék a 2022. április 22. napján kihirdetett 4.Fk.32/2020/328. számú ítéletével az I. rendű terheltet emberölés büntette [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c), d), j) pont] miatt 14 év 6 hónap fegyház fokozatú szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett arról, hogy az I. rendű terhelt legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, valamint a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2022. november 8. napján meghozott Fkf.III.71/2022/20. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt jelenlétében a II. rendű terhelt egy széken ülő, súlyosan ittas, alvó sértettre előbb egy széket borított, majd a két széket az abban elhelyezkedő sértettel együtt az I. rendű terhelttől vásárolt három tekercs, mintegy 30 méter szigetelőszalaggal áttekerte oly módon, hogy a sértett fejére helyezett szigetelőszalaggal való rögzítését az I. rendű terhelttel együtt végezte a felső szék lefordított állapotú háttámlájának jobb alsó részénél. Ezt követően az I. rendű terhelt a társaival együtt eltávozott a helyszínről, és a továbbra is alvó, szigetelőszalagokkal a székekhez rögzített, mozgásában korlátozott, önmentésre képtelen sértettet – belenyugodva a lehetséges következményekbe – az alacsony környezeti hőmérsékletben magára hagyta, akinek a halála az I. rendű terhelt magatartásával okozati összefüggésben kihülés folytán a hajnali órákban bekövetkezett.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértésre hivatkozással a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, és az eljárás bíróságok új eljárásra utasítása érdekében terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[5] Kifogásolta, hogy a bíróság nem teljesítette az indokolási kötelezettségét. Az elsőfokú ítélet indokolása az igazságügyi genetikai, valamint nyomszakértői vélemények értékelésében iratellenes, továbbá a bizonyítékok megítélése kérdésében az első- és a másodfokú ítélet indokolása egymással is ellentétes. Az eljárás bíróságok nem indokolták meg, hogy miért zárták ki annak a lehetőségét, hogy az I. rendű terhelttől származó anyagmaradvány közvetett módon került a ragasztószalagra.

[6] Sérelmezte, hogy az eljárás során a bíróság figyelmen kívül hagyta az I. rendű terhelt azon – következetes – védekezését, miszerint nem volt tudomása arról, hogy a tőle vásárolt szigetelőszalagot a II. rendű terhelt mire használta fel. Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság nem foglalkozott az elsőfokú ítélet ellen bejelentett védelmi fellebbezés érvelésével.

[7] Álláspontja szerint a bizonyítékértékelő tevékenység magyarázatának hiánya folytán kétséget kizáróan nem bizonyított, ekként „nincs igazolva” az a tény, hogy az I. rendű terhelt a sértett lekötözésében – akár tevőlegesen is – részt vett volna. Hivatkozott arra, hogy az indokolás elmaradása a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértésnek minősül, amely kihatott az anyagi jogi szabályokra, az I. rendű terhelt cselekményének jogi minősítésére, így az I. rendű terhelt terhére nem állapítható meg emberölés büntette.

[8] A Legfőbb Ügyészség Fk.BF.284/2023. számú átiratában az I. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát törvényben kizártnak tartotta.

[9] Indokai szerint a felülvizsgálati okot megalapozó eljárási szabálysértések törvényi taxációjában sem a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjában írt indokolási kötelezettség megsértése, sem az ítélet megalapozatlansága, iratellenessége, és a bizonyítékok értékelésének mikéntje sem szerepel, de nem valósít meg felülvizsgálati okot a kétséget kizáróan nem bizonyított tény terhelt terhére történő értékelését tiltó előírás megsértése sem.

[10] Kifejtette, hogy a védő a felülvizsgálat alapjaként kizárólag a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontját hívta fel, amely nem abszolút, hanem csupán relatív, felülvizsgálati okot nem eredményező hatályon kívül helyezési okot jelent; nem hivatkozott azonban a felülvizsgálati eljárásban érdemben is értékelhető egyetlen eljárási szabálysértésre sem, amelyhez képest az ügyben sem ilyen, sem további, a felülvizsgálati eljárásban hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértés nem volt észlelhető.

[11] Álláspontja szerint az I. rendű terhelt védője olyan eljárási szabálysértést jelölt meg, amely nem képezheti felülvizsgálat tárgyát; valójában azonban indítványában kifejezetten az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok értékelését vitatta, azok átértékelését célozta, és mindezeket keresztül kifogásolta az I. rendű terhelt cselekményének jogi minősítését. A jogerős ítélet szerinti tényállás az I. rendű terhelt cselekvőségének alanyi és tárgyi oldali elemeit hiánytalanul tartalmazza, nem kerülhet sor eltérő jogkövetkeztetés levonására.

[12] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt utasítsa el.

[13] Az I. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványában foglaltakat lényegében megismételve az abban írtakat továbbra is fenntartotta.

III.

[14] Az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[15] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[16] A Be. 659. § (5) bekezdése szerint a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[17] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[18] A jelenleg hatályos Be. – eltérve az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) rendelkezéseitől – az indokolási kötelezettséggel összefüggésben feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésként már csupán e szabályt tartalmazza (BH 2020.355., BH 2021.193., Kúria Bfv.III.777/2020.).

[19] A Kúria ezzel összefüggésben rámutat a következőkre.

[20] A bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális, hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi immár relatív eljárási szabálysértés körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont].

[21] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés második fordulata kimondja, hogy „A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”.

[22] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 13. § (1) bekezdése értelmében a bíróság határozatát – ha a törvény kivételt nem tesz – indokolni köteles.

[23] A rendelkező rész és az indokolás közti ellentét az ítéletnek azért semmisségre vezető hibája, mert ezen ellentmondás esetében nem állapítható meg, hogy a bíróság valójában milyen döntést hozott, és azt mire alapozta.

[24] Következtes a bírói gyakorlat abban, hogy a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében, vagyis az úgynevezett főkérdésekben kell ellentétnek fennállnia a határozat indokolása és a rendelkező rész között (BH 2019.196.). A főkérdésben való ellentétnek az a lényege, hogy nem dönthető el a bíróság akarata.

[25] Az indokolási kötelezettséget érintő felülvizsgálati okot a 2006. évi LI. számú törvény emelte be az abszolút eljárási szabálysértések közé [korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a), III/b) pont]. E szerint feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében

a) az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan, vagy

b) az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes;

[26] Ennek alapját az képezte, hogy az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, rendelkezéseinek ténybeli és jogi alapjairól, a másodfokú bíróság pedig köteles ezt ellenőrizni. Amennyiben az indokolásban írtak alapján megállapítható, hogy a bíróság a döntéshozatal során mely tényeket látta megállapíthatónak, milyen bizonyítékok, illetve ténykövetkeztetések révén, úgy tevékenységének helyessége ezen adatok alapján megítélhető, a határozat – az esetleges megalapozatlanság ellenére – felülbírálatra alkalmas.

[27] Jelen ügyben az iratokból kitűnően az alábbiak állapíthatók meg:

[28] A Székesfehérvári Törvényszék 4.Fk.32/2020/328. számú ítéletének rendelkező része tartalmazza az I. rendű terhelt bűnösségét megállapító rendelkezést, az indokolása pedig tartalmazza:

– a vádra történő utalást {Székesfehérvári Törvényszék 4.Fk.32/2020/328. számú ítélet [1] bekezdés},

– a vád alapjául szolgáló tényállást {Székesfehérvári Törvényszék 4.Fk.32/2020/328. számú ítélet [3]-[23] bekezdés} és a

– a bíróság döntésének indokait {Székesfehérvári Törvényszék 4.Fk.32/2020/328. számú ítélet [25]-[175] bekezdés}, amely szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a bűncselekmény elkövetése bizonyított, ezért a bíróság az I. rendű terheltet elítélte.

[29] Mindezekből kitűnően a bíróság I. rendű terheltet marasztaló rendelkezése, és a rendelkezés alapjául szolgáló indokolás között tehát főkérdésben nincs ellentmondás.

[30] A jelen ügyben az ítélet rendelkező része az indokolással összhangban álló, a bíróság akarata megismerhető és egyértelmű.

[31] Amint a Kúria arra már utalt, a bírói döntés indokolásának mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez azonban immár a relatív eljárási szabálysértések körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont], ebből következően pedig felülvizsgálat alapjául nem szolgálhat.

[32] A felülvizsgálati indítvány – konkrét felülvizsgálati okra történő hivatkozás nélkül – az I. rendű terhelt cselekményének helytelen jogi minősítését állítva sérelmezte az igazságügyi szakvélemények értékelését, és az I. rendű terhelt az irányadó tényállással ellentétes védekezésének elvetését.

[33] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[34] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[35] Az irányadó tényállás szerint

– a II. rendű terhelt az I. rendű terhelt jelenlétében egy széken ülő, súlyosan ittas, alvó sértettre egy széket borított, majd a két széket az abban helyet foglaló sértettel együtt mintegy 30 méter hosszú szigetelőszalaggal áttekerte;

– ez oly módon történt, hogy a sértett fejére helyezett szék szigetelőszalaggal való rögzítését a felső szék lefordított állapotú háttámlájának jobb alsó részénél a II. rendű terhelt az I. rendű terhelttel együtt végezte;

– az I. rendű terhelt ezt követően – a társaival együtt – a helyszínről eltávozott, és az alacsony környezeti hőmérsékletben továbbra is alvó, szigetelőszalagokkal a fenti módon a székekhez rögzített, a mozgásában korlátozott és önmentésre képtelen sértettet – a lehetséges következményekbe belenyugodva – magára hagyta;

– az I. rendű terhelt magatartásával okozati összefüggésben a sértett halála kihülés folytán a hajnali órákban bekövetkezett.

[36] Az irányadó tényállás az I. rendű terhelt cselekvőségének tényállásszerűsége szempontjából a tárgyi és alanyi oldali elemek ténybeli alapjait hiánytalanul tartalmazza, ekként az eljáró bíróságok által megállapítottaktól eltérő jogkövetkeztetés levonására nem kerülhet sor.

[37] Az I. rendű terhelt védője indítványában felülvizsgálatot megalapozó jogi indokra nem hivatkozott, felülvizsgálati okra utaló anyagi jogi érvekkel sem állt elő, és azt sem indokolta meg, hogy az indítványában a Be. 648. § a) pontját miért hívta fel.

[38] Az indítvány pusztán a tényállás megalapozatlanságára utalva, az igazságügyi szakértői vélemények elfogadását kifogásolva sérelmezte a terhelti védekezés elvetését, és a tényállás felderítetlenségét.

[39] A Kúria rámutat, hogy valamely felülvizsgálati ok pusztá megemlítése, a törvényszöveg megisméltése nem ad alapot érdemi felülvizsgálati eljárás lefolytatására, az ilyen indítvány a törvényben kizárt (BH 2018.42.).

[40] Az indítvány olyan eljárási szabálysértést jelölt meg, amely felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, valójában az eljáró bíróság mérlegelési tevékenységén keresztül az irányadó tényállást támadta eltérő tényállás megállapítását célozva, amelyre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs mód.

[41] Ekként a Kúria az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt más olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[42] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 628. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. november 7.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelél:
bíróági ügyintéző